

Infoleht

JAANUAR 1995

NR.1

TEHNOKESKUSE VÄLJAANNE

Austatud lugeja !

Maanteeameti perioodilise infolehe esimese numbri ilmumine on juhtunud ajale, mil peadirektor Jüri Riimaa on oma ametikoha üle andnud peadirektor Riho Sõrmusele. Sellega on võimalik seletada asjaolu, et esimene enam ei jõudnud ja teine veel ei soovinud infolehe asjus sõna võtta, millest johtuvalt pöördungi mina teie poole.

Maanteeameti infolehe ilmumisega kõrvaldame ühe arusaamatu lünga meie tegevuses. Kui ühiskonnas tervenisti on infovoogude võimsus üha kasvanud, siis Riigi Maanteeametil on seni üldse puudunud oma massiteabevahend teedealase info levitamiseks, seda eeskätt maanteeameti kõigi kaastöötajate seas, aga ka väljaspool meie ametit. Teedemajanduse probleemid puudutavad ühiskonda ühest kõige elulisemast küljest, neid ei tohi jätta üksnes enda teada. Seni on teedealast infot jaganud aeg-ajalt küll mõni päevaleht, ent see on olnud ebakorrapärane ja kitsapiiriline. On vajalik, et teated teedeala päevasündmustest jõuaksid iga maanteelaseni, et maanteehoidu käsitlev tehnoloogia- ja majandusinfo, samuti meie valdkonda puudutavad õigusaktid koos kommentaaridega oleksid hõlpsasti kättesaadavad. Me teame üksteisest liiga vähe, mistõttu infoleht on kutsutud tutvustama teedemajandeid, teepiirkondi ja inimesi. Ida-Viru maanteelane teadku, kuidas elab Valga ametivend. Ja vastupidi. Vajalikke ja ennast õigustanud uuendusi teinud teedevalitsuse tutvustus infolehes peaks olema tõhusaks mooduseks sellekohase info kätetoimetamiseks teistele.

Teedemajanduse olukord täna on täis probleeme, mis sunnib küsima - kuidas olla? Siin ei saa läbi ilma tõsiste arutluste ja poleemikata, milleks infolehe veerud peaksid andma piisavalt ruumi igale soovijale.

Muutused maanteehoiu töökorralduses on viimastel aastatel olnud erakordsed. Neid tuleb veelgi. Nii me taotleme võimalikult suuremal määral teha maanteehoiutöid ettevõtluse korras. Sellealased kogemused, mis meil juba on, vajaksid laiemat tutvustamist. Ühtaegu tuleb teada ja tunda ettevõtjaid. Infolehes peaks olema ruumi ka nende tutvustamiseks, reklaamiks, konkursikuulutuste avaldamiseks.

Valdkondi, mida infolehes käsitleda, on suur hulk. Soovin lugejatele huvi lugemiseks ja indu kaastöö tegemiseks, lehele aga jõudsat kasvamist!

KOIT TSEFELS
teede korrashoiu direktor

KOIT TSEFELS

MAANTEEAMETI
Infoleht

Ilmub neli korda aastas

Väljaandja:

RIIGI MAANTEEAMETI
TEHNOKESKUS

Ristiku põik 8, EE0006 Tallinn

Telefon (22) 471 569

Faks (26) 395 351

Toimetaja k.t. Jüri Valtna

Tellimusi ja reklaami võetakse vastu

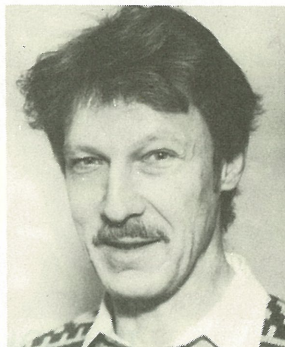
tel. (22) 471 569

faks (26) 395 351

Toimetaja veerg

JÜRI VALTNA

toimetaja kt.,
Tehnokeskuse koolitusosakonna
juhataja

"Ajalugu kordub," muigab vanem teedehitaja käesolevat väjaannet kätte võttes ja meenutab, et Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi 20. veebruari 1968. aasta käskkirja nr. 103 alusel, kooskõlas EKP Keskkomitee 9. augusti 1967. aasta büroo otsusega ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu j.a. Trükistes Riiklike Saladuste Kaitse Peavalitsuse (GLAVLIT) 9. augusti 1967. aasta käskkirjaga nr. 46, otsustati hakata välja andma Eesti NSV AT ja MM ning Autotranspordi ja Maanteetöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee häälekandjat "Signaal" ilmumissagedusega üks kord nädalas. Ajalehe toimetus allus formaalselt Teedehituse Kesklaboratooriumi juhatajale.

"Aga ajad muutuvad," vastab talle noorem kolleeg Riigi Maanteeameti Tehnokeskusest ja lisab, et käesolev väljaanne ei pretendeeri häälekandja nimetusele, vaid kavatses olla üksnes Eesti teedehitajate infokandja, mida ei tsenseerita ja mille tõenäoline ilmumissagedus on üks kord kvartalis. Paraku aga asub toimetus Maanteeameti Tehnokeskuses, mis on Kesklaboratooriumi järeltulija.

Veel kolmaski teedehitaja on vestlejate ligi astunud ja ütleb elutargalt, et kandku see väljaanne häält, infot või mida tahes, aga kusagilt peab ta oma kandami ju hankima. Seepärast tuleb esimeses numbris öelda niimoodi:

"Lugupeetud kolleegid! Kirjutage meie lehele, mis on uudist Teie töös või mida huvitavat olete näinud kollegide juures või mida soovitate ette võtta teedehituse ja korrashoiu vallas või milline teedealane küsimus on Teie tähelepanu pälvinud või ...Nojah, miks ei võiks teedevalitsused ja teedettevõtted infolehes endast rääkida, oma tegevust ja toodangut reklaamida..."

Allakirjutanu, kes esialgu täidab toimetaja kohuseid, on vestlust juhuslikult pealt kuulunud ja kibeleb nüüd kah sõna sekka ütlema. Teiste hingetõmbe ajal kõhatab ta hääle puhtaks ja ütleb ctsusekindlalt:

"Algatuseks aga toimetuse poolt 10000 senti sellele, kes leiab lehele toreda nime!"

Kirjutagu või ütelgu ta meile:

- 1) oma ettepanek nime asjus
- 2) enda nimi ja töökoht, et saaksime temaga võidu korral ühendust võtta

Variandid avaldame järgmises lehes üldrahvalikuks valikuks ning ülejäämine leht ilmugu juba oma nime all!"

"Jah", noogutavad teised, "õige. Need asjad pane esimeses lehes toimetaja veerus kirja. Ja veel ütle, et iga avaldatud artikli eest saab tema kirjutaja honorari nagu teistegi endast lugupidavate väljaannete juures."

MIS ON T²?

HILLAR VARIK
Tehnokeskuse direktor

See oli umbes pooteist aastat tagasi, kui Eestimaa teedehitajate hulgas hakati esimest korda kasutama mõistet T ruut või T² või ka tehnoloogia siirdamine. Natuke aega enne seda (umbes kahe aasta eest) oli sama mõiste jõudnud Soome teedemajandusega tegelejate kõnepruuki. Selle mõiste selgituseks niipalju, et pärit on see USA-st ingliskeelsest väljendist technology transfer, mille lühendist TT on tuletatud T ruut või T² USA-st on pärit ka esimesed sellise nimetusega tehnoloogia levitamise keskused. Kindlasti on aga taolise profiiliga asutusi eksisteerinud varem ja mujal maailmas.

Ilmselt teavad paljud meie lugejatest, et Soome teedemajanduses on uute tehnoloogiate kasutuselevõtt, katsetamine ning info levitamine ja töötajate koolitus olnud juba pikka aega kõrgel tasemel. Pärast seda, kui USA-s oli aastal 1983 asutatud esimesed T² keskused kümnes osariigis ja mõneaastase rolliotsimise ning katsetamise järel olid loodud samasugused keskused kõigis osariikides, tekkis loomulik huvi alustada analoogilist liikumist rahvusvahelises ulatuses. Et samal ajal ilmutasid ka Lõuna-Ameerika riigid omapoolset huvi T² keskuste tegevuse vastu, loodi peatselt esimesed taolised tehnoloogia levitamisikeskused mitmes Ladina- ja Lõuna-Ameerika riigis. Praeguseks on need olemas üheteistkümnes sealses riigis ühtekokku 25 rahvusliku T² keskusega ja nende tegevust koordineerib Panameerika Maanteede Instituut (Pan American Institute of Highways).

Seejärel algas USA Maanteede Föderaalvalitsuse (Federal Highway Administration) tegevus kaasaegse tehnoloogia vahetuse alase võrgu laiendamisel Euroopa riikidesse. Nagu juba märgitud, olid teedealase tehnoloogia levitamise ja koolituse alal üsna suurt tööd teinud Soome teedehitajad. Seetõttu leidis USA Soome Maanteeametis endale hea partneri ka T²-alase töö edasiarendamisel. Esimesed läbirääkimised koostöö alustamiseks toimusid 1992. aasta detsembris ja juba 19. mail 1993 kirjutasid nii soomlased kui ka Ameerika Ühendriikide esindajad alla sellekohasele memorandumile. See oli aeg, mil oli juba alanud aktiivne koostöö Soome ja Baltimaade (eriti Eesti) teedeorganisatsioonide vahel. Üks selle koostöö osi oli taoliste tehnoloogia levitamise keskuste võrgu väljaarendamine Baltimaades. Seetõttu on igas Balti riigis alustatud tehnoloogia levitamise keskuste rajamisega. Samas on T² keskuste loomise vastu huvi tundnud teiste Põjamaade ja ka Poola teedeorganisatsioonid.

Käesoleva artikli alguses on lühidalt kirjeldatud T² keskuste osa teedemajanduses, nagu see on välja kujunenud USA-s.

Need keskused hõlmavad töötajate koolitust, teedealase info kogumist ja levitamist infolehtede, videolintide ja reklaami-brošüüride kaudu ning ühe (või unustatud vana) tehnoloogia tutvustamist oma teeninduspiirkonnas. Soome T² keskuse töö erineb USA keskustest selle poolest, et põhirohk on suunatud rahvusvahelisele tegevusele nii Ameerika kui ka Baltimaade poole. Põhjuseks on Soomes eksisteeriv piisavalt edukas sisemise koolituse ning infolevi süsteem, mida ei ole mõtet dubleerida, ja seetõttu piirdub nende tegevus Ameerika ning Euroopa T² keskuste töö koordineerimisega.

Eestis on olemas Tehnokeskus, mille ülesanded osaliselt kattuvad T² keskuste tegevusvaldkonnaga. Ka seni T² sildi all korraldatud koolitusprogramme (möödunud kevadel Jurmalas teekatete taastamise ja sügisel Laulasmaal taliteenistusalased loengud) koordineeris Tehnokeskus.

Seetõttu oleme leidnud, et seni, kuni ei teki otsest vajadust luua eraldi eksisteerivat T² keskust, on mõistlik jätta see tööle osana Tehnokeskuse. Viimastel aastatel on suurenenud naaberriikidest pakutavate koolitusprogrammide arv (lisaks T² koolitusele) ning paralleelselt Eesti-sisese koolitus-programmi käimapanemisega on Tehnokeskuse (või T²) koolitusosakonna ülesandeks kogu koolituse jõudmine Eesti teedehitajani kõige vajalikumal kujul.

Ja lõpetuseks: ka see INFOLEHT, mille esimest numbrit Sa praegu käes hoiad ja millele suupärasema nime leidmiseks ootame Sinugi ettepanekuid, on üks osa Tehnokeskuse tööst vajaliku ja huvipakkuva info levitamisel.

INFOBAASE TTÜ RAAMATU KOGUS

1980-ndate aastate algul ilmusid müügile esimesed kompaktheliplaadid ehk laserheliplaadid, millele oli digitaalkoodis (numbrilises koodis, mis harilikult kujutab endast kahendsüsteemi arvude jada) salvestatud umbes tund aega muusikat. Digitaalkoodis saab aga talletada ka ükskkõik millist infot, teksti- või faktiandmebaase. 1985. aastal ilmuski müügile esimene kompaktplaadile salvestatud andmebaas - see oli USA kirjastuse GROLIERS entsüklopeedia. Järgnesid üha uued teatmeteosed, seejärel ka raamatukogude ja arhiivide koondkataloogid, ärialased ja tooteandmebaasid, telefoni- ja aadressiteatmik. Kvaliteetset kujutist andvate mikroarvutisüsteemide levik soodustas ka atlaste, navigatsioonikaartide ja kunstiraamatute kandmist kompaktplaatidele.

Kompaktplaatide peamiseks eeliseks on nende mahutavus. Näiteks saab ühele plaadile kanda rohkem kui 300000 lehekülge masinakirjateksti. Samuti on kompaktplaat vastupidav ja talub kuni 50-kraadist kuumust. Loodetav tööiga on 10-12 aastat.

CD-ROM on rahvusvaheliselt kasutusel olev tähekombinatsioon andmebaase sisaldavate kompaktplaatide tähistamiseks. See on tuletatud plaadi ingliskeelsest nimetusest - Compact Disc Read Only Memory, mille enam-vähem otsene eestikeelne vaste on "kompaktplaat - püsimalu". Et eestikeelne teaduslik terminoloogia on lünklik või selle kasutamisel pole üksmeelt, on levinud ka teised terminid nagu ülalmainitud "kompaktplaat", samuti "optiline ketas", "laserketas" ja lühendi eestikeelne mugandus "sidi" või veelgi hullem "sidirom".

Jääb veel öelda, et kuna inforikkas maailmas vananeb teave kiiresti, uuendatakse paljusid andmebaase iga paari kuu ta-

gant. Tarbija saab oma käsutusse üha uusi ja uusi laserketaid, nii et vähemalt operatiivsuse poole pealt pole midagi kurta.

Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogus võib näha ja tutvuda järgmiste laserketastel andmebaasidega, mis võiksid huvitada teedehitajaid:

REFERAATAJAKIRJAD

COMPENDEX PLUS (1989 - 1994) - kajastab inseneriteadusi ja tehnoloogiat. Sisult vastab trükitavale publikatsioonile "Engineering Index". Jälgitakse pidevalt 4500 allikat. Andmebaasi uuendatakse üks kord kvartalis. Sisaldab artiklite referaate ja konverentside materjale.

CITIS (1972 - 1994) - annab lühiülevaate maailmas tsiviilehituse kohta ilmuvast materjalist (peamiselt artiklid), teavet ehitusalaseks kasutamiseks väljatöötatud arvutiprogrammidest ning arvutite kasutamisest ehituses. Andmeid uuendatakse kaks korda aastas.

KATALOOGID

TENTTU - Helsingi Tehnikaülikooli raamatukogu andmebaasid (1980 - 1992) järgmiste alamandmebaasidega:

BOOKS - raamatud, aruanded, dissertatsioonid, monograafiad, konverentside materjalid

SERIALS - perioodika, üle 20000 nimetuse

TALI - bibliograafilised kirjed 110 Soome tehnikaajakirjast

INSSI - info Helsingi tehnikaülikoolis kaitstud teaduskraadide kohta

NORDRES - info ca 1400 Põhjamaade uurimisasutuse kohta, kontakteerumiseks vajalikud andmed, uurimis-

BALTI MAANTEELASED OMA KONVERENTSIL

Balti maanteelaste järjekordne, XXII konverents, millele oli omistatud nimetus "Maantee ja riik", peeti 25.-29. septembrini 1994. Võõrustajateks olid seekord leedu maanteelased.

Balti riikide maanteelaste konverents on korraldatud juba 1932. aastast peale. mil Riias toimus esimene konsultatiivse iseloomuga kohtumine. Neid peeti igal aastal kuni 1939. aastani vaheldumisi Riias, Tallinnas ja Kaunases. Balti riikide okupeerimise ja Teise maailmasõja tõttu ei toimunud konverentsi järgnenud 18 aasta vältel. 1957. a. traditsioon taastati ja konverents tuli taas kokku Riias. Pärast sõda on koos käidud 14 korda, iga kolme aasta järel. Need kohtumised kolmekümne aasta jooksul on kõik kandnud Balti solidaarsuse märki.

Taasvabanenud Balti riikide maanteeametid, kellele on erinevuste kõrval märkimisväärselt sarnane olustik ja majanduslik seisukord, seisavad silmitsi paljude ühetaoliste probleemidega. Nende lahendamiseks on oluline, kui kiiresti suudetakse seisma panna järsk tagasimineku maanteehoiust ja leitakse võimalusi teedemajanduse uueks tõusuks.

Seekordseks konverentsi pidamise kohaks olid leedu kolleegid õnnestunult valinud kuurortlinna Birštonase, mis asub Kaunases 40 km lõunas, Nemunase kaldal. Linnake on laialt tuntud oma tervisevete poolest.

Konverentsi töökohaks oli linna kultuurikeskus, delegaadid majutati sanatooriumi hoonetesse.

Lisaks peaosalistele - Eestile, Lätile ja Leedule - oli konverentsile tulnud teedeala asjatundjaid veel 8 maalt: Rootsist, Soomest, Saksamaalt, Prantsusmaalt, Poolast, Taanist, USA-st ja Norrast. Konverentsist võttis osa Rahvusvahelise Maanteede Föderatsiooni (IRF) peadirektor M.W. Westerhuis. Mainitud maadest tulnud külalised esindasid Rootsi, Soome, Poola, Taani ja Norra maanteeametit, samuti Maailmapanka ja PIARC-i.

Maanteelaste suurtähtsuse kasutasid ära 13 firmat Soomest, Rootsist, Saksamaalt, Eestist, Taanist, Hollandist ja Leedust, esitledes oma toodangut teedemasinate näitusel. Siiski oleks oodanud sellest märksa arvukamat osavõttu.

Kolme päeva jooksul kuulati 27 ettekannet ja loengut, sealhulgas Baltimaadest oli neid 16, Soomest 4, Poolast 3.

Eesti, Läti ja Leedu maanteelaste esinemistest seitse käsitlesid teedevõrgu ja maanteehoiust tänase päeva olukorda, otsides võimalusi maanteede tehno seisundi säilitamiseks puuduliku finantseerimise tingimustes. Üheks peamiseks selle eesmärgi saavutamise viisiks peetakse katete pindamist. Sugugi vähem ei muretseta sildade tehno seisundi pärast.

Suure tähtsuse on omandanud info teedevõrgu tehno seisundi kohta, et paremini ja efektiivsemalt kasutada maanteehoiust ettenähtud raha. Sellele oli pühendatud kokku viis ettekannet Leedust, Rootsist, Soomest ja Poolast. Samas on endiselt väga oluline omandada maanteehoiustööde efektiivset tehnoloogiat. Tehnoloogia levitamiskeskuste

ROAD AND STATE

FinnT² ja T² tegutsemise kohta sel alal Baltimaades tegi ettekande Jarmo Ikonen Soome Maanteeametist.

Balti maanteeametid puudutasid mitmel puhul maanteehoiustööde tegemist ettevõtluse korras. Ollakse veendunud, et seda töökorraldusviisi tuleb kiiresti edendada.

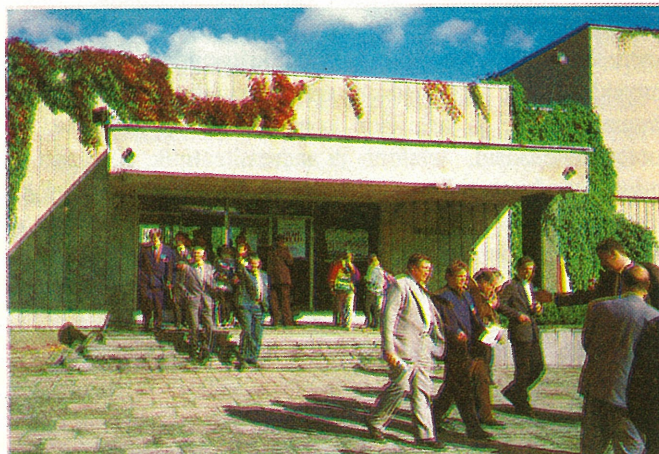
Eestist esines konverentsil ettekandega viis delegaati, sealhulgas rääkis Jüri Riimaa meie riigimaanteede tänasest päevast, Raimo Unt - teekatete pindamise uutest masinatest ja seadmetest, Indrek Tepp - AS NYBIT kõrge kvaliteediga sideainetest, Allar Kauge - põlevkivituha kasutamisest teedehiites ja Ilmar Priimets - teehõõvlite tootmise taastamisest Eestis.

Konverentsi lõppes kutsus Eesti Maanteeameti peadirektor maanteelasi järgmisele, XXIII konverentsile, mis toimub 1997.a. augustikuus Pärnus.

ENNO VAHTER

ALLAN ALLIKU fotod

Pilte Balti konverentsilt

Sport

Maanteelaste suvespordimängud

22. - 24. juulini 1994 peeti Virumaa põhjarannikul Vainupeal arvult juba 27-ndad suvespordimängud. Korraldajaks oli Lääne-Viru Teedevalitsus. Meenutagem siinkohal, et maanteelaste suviste kokkutulekute mõte ongi sündinud Lääne-Viru (Rakvere) Teedevalitsuses: 1964. a., seega 30 aastat tagasi, korraldati esimene kokkutulek Rakvere mail Mustjärvel.

Seekordsete mängude õnnestumiseks olid olemas kõik tingimused: looduskaunis koht, kuumad päevad, soojad ööd, merevesi ja sadamakai, oskuslikud ja külalislahked lääne-virulastest võõrustajad ning elurõõmust tulvil spordimängijad.

Esindatud olid kõik teedevalitsused, Direktoraat, peale nende maanteelased Soomest Uusimaalt.

Oma kindlat kuulumist tugevaimate hulka tõestas taas kord Lääne-Viru Teedevalitsuse võistkond, kes võitis esikoha (170,5 p.), talle järgnesid Pärnu (153,5 p.) ja Viljandi Teedevalitsus (152,5 p.).

Seekordsete võitjate nimekiri:

Helen Kalm (kaugus, Lääne-Viru), Ere Kiilaspea (kross, seeniorid, Viljandi), Marika Mardökainen (tennis, Lääne-Viru), Silvi Orav (kuul, seeniorid, Võru), Marje Randmaa (kuul, Hiiu), Malle Salupuu (kross, Viljandi), Rita Tuus (kaugus, seeniorid, Lääne-Viru), Allan Allik (sangpomm ja esikoha jagamine korvpalli vabavises, Viljandi), Priit Friedemann (kross, Harju), Arno Huik (esikoha jagamine korvpalli vabavises, Võru), Viljar Lehtmaa (kaugus, Lääne-Viru), Kalev Lõuk (kuul, seeniorid, Saare), Raivo Nõmm (kuul, Pärnu), Enn Sarapik (kross, seeniorid, Pärnu), Raivo Talts (kaugus, seeniorid, Pärnu), Hillar Varik (tennis, Tehnokeskus, Direktoraat).

1995.aasta suvespordimängude korraldajaks on Harju Teedevalitsus.

Kutsemeisterlikkuse võistlused Türil

Järjekorras XXI maanteelaste kutsemeisterlikkuse võistlused peeti 19.-20. augustil Türil. Korraldajaks - Järva Teedevalitsus.

Võistlustest võttis osa 12 teedevalitsuse võistkonda. Võisteldi neljal kutsealal: hõvlijuhid, teetöölised, meistrid ja autojuhid. Parimaks võistkonnaks osutus Tartu Teedevalitsus (84 p.), teine - Järva Teedevalitsus (78 p.), kolmandat kohta jagasid Jõgeva ja Pärnu Teedevalitsus (73 p.).

Järgnevalt võitjate nimed kutsealade viisi:

Hõvlijuhid:	I Hannes Sarapuu	Tartu
	II Andrus Saarsalu	Järva
	III Kalev Rohtmets	Rapla
Teetöölised	I Erki Mikenberg	Lääne-Viru
	II Heinar Velkmann	Võru
	III Priit Päär	Järva

Hetki suvespordimängudelt pildis

TOIVO LOOSE fotod

Autasustamine Türil

ENNO VAHTERI foto

Meistrid	I Tiit Korn	Jõgeva
	II Raivo Pajur	Tartu
	III Aivo Salum	Järva
Autojuhid	I Ardi Rebane	Harju
	II Aivar Kender	Võru
	III Raivo Zeiger	Põlva

Korraldajate kui ka osavõtjate arvamust mööda olid võistlused korraldatud väga hästi. Traditsioon jätkub. Uued võistlused aasta pärast!

ENNO VAHTER

Riigi Maanteeameti peadirektor RIHO SÕRMUS

Riho Sõrmus on sündinud 1957.a. Tartus.

Kuigi teda nooruses veetlesid meri ja arhitektuur, omandas ta 1980. a. TPI-s hoopis teedeinseneri diplomi. Nagu Riho Sõrmus ise märgib, on siiski ka teedehitusala teda varasemas nooruses väga köitnud.

Seitse esimest tööaastat pärast TPI lõpetamist töötas R. Sõrmus töölesuunatuna Kommunaalmajanduse Ministeriumis ning 1987. a. alates kuni 1990. a. novembrini oli ametis Hiiumaa Kommunaalmajanduse osakonnas, algul peainseneri ja hiljem juhatajana.

Et teha midagi enam, võttis R. Sõrmus mitmete töopakumiste hulgast 1. novembril 1990. a. vastu Hiiumaa Teedevalitsuse juhataja ameti.

Hiiumaal elades on Riho Sõrmus saanud realiseerida oma suure kutsumuse merd sõita, purjetada, kuigi elukutseliseks meremeheks saada polnud talle määratud.

Riho Sõrmus on eluhoiakult optimist, kes usub võimalusse elu edasi viia ja teeb selle heaks kõik.

Eraelus peab R. Sõrmus end hiidlaseks, kuigi omaalgatuslikult ja hoolimata ametikohast Tallinnas. Tal on kaks tütart.

← Lk. 3

tööde lühikirjeldused, andmed erivarustuse olemisest jm. CD-LIBRIS - Rootsi teadusraamatukogude väliskirjanduse referaatideta ühendkataloog (1980 - 1991). Andmebaasi uuendatakse üks kord aastas

BOSTON SPA BOOKS - Briti Raamatukogu raamatud (kuni kevad 1992)

BOSTON SPA SERIALS - Briti Raamatukogu perioodika (kuni sügis 1991)

BOSTON SPA CONFERENCES - Briti Raamatukogu konverentsimaterjalid (kuni talv 1991)

TEATMETEUSED

TERMDOK - 500000 terminiga osaliselt seletav sõnaraamat 15 keeles, koostanud Rootsi Tehnilise Terminoloogia Keskus.

Informatsiooni saamiseks võib helistada tel. (22) 537 353

LIIDIA ŠEINA
TTÜ raamatukogu informist

TEHNOKESKUSE

Reg. nr.	Filmi pikkus, min.	Pealkiri ja eestikeelne sisukokkuvõte
V-1	7	TIEDEN TALVISUOLAUS (1991) Kloriidide kasutamine talihooldel. Millal ja miks on vajalik talvisel libedustõrjel kasutada kloriide, millised probleemid sellega kaasnevad, millised on tehnoloogilised võtted
V-2	7	TIESÄÄPALVELU (1991) Teede ilmateenistus. Populaarteaduslik ülevaatefilm Soomes rakendatud ilma-teenistuse süsteemist ja selle kasulikkusest teede talihooldel
V-3	10	TIESÄÄPALVELU. TYÖASEMAN KÄYTTÖ (1992) Teede ilmateenistus. Arvutiprogrammi kasutamine. Ülevaade Soomes rakendatud ilmateenistuse süsteemi arvutiprogrammist. Millist teavet on programmi abil võimalik saada
V-4	6	TIENMITTAUSLAITTEET JA MENE- TELMÄT Teemõõtmisseadmed ja meetodid. Populaarteaduslik ülevaade Soome Teede-, Geo- ja Liiklustehnika Laboratooriumi käsutuses olevatest teemõõteseadmetest: tasasusmõõtmisauto, profiilomeetrid, plaatkoormusseade, katete läbipainde mõõtmise auto, langeva koormusega kandevõime mõõtmise seade, haardeteguri mõõtmise seade
V-5	8	LOADMAN - PORTABLE FALLING WEIGHT DEFLECTOMETER "Loadman" - kaasaskantav langeva koormusega deflektomeeter. 17 kg kaaluva teekatte kandevõime määramise seadme tööpõhimõte ja käsitsemine
V-6	6	LABORATORILAITTEITA JA MENE- TELMIA (1991) Laboriseadmeid ja meetodeid. Ülevaade Soome Teede-, Geo- ja Liiklustehnika Laboratooriumis asfaltbetoonsegudega tehtavatest katsetest
V-7	5	PLASTIC MODIFIED ASPHALT Plastmasslisanditega asfaltsegud. Soome Teede-, Geo- ja Liiklustehnika Laboratooriumis on katsetatud kasutatud plast-

VIDEOTEEGIS

		massidest lisanditega asfaltsegusid. Nendest valmistatud katted on kulumiskindlamad			tegevus teeremondiobjektide piirkonnas. Ametijuhend
V-8	6	KONSTIT ON MONET ... (1992) Võimalusi on mitmeid... Vestlusfilm niisutatud kloriidide kasutamise praktilisusest teede talihooldel	V-14	10	TEIDEN KUNNOSSAPITO - NELJÄ VUODENAIKAA Teede korrashoid neljal aastaajal. Väheütlev ülevaatefilm teede aastaringsetest korrashoiutöödest Soomes. Road maintenance - for all four seasons. (sama, inglise keeles)
V-9	13	WINTER MAINTENANCE IN FINLAND (1990) Teede talihoole Soomes. Ülevaatefilm teede talihoole organiseerimisest, masinatest, libedustõrjest ja ilmasteenistusest Soomes	V-15	50	REIS PÖHJAMAADESSE 1993.A. Ülevaatefilm Eesti Maanteeameti Täiskogu õppereisist Rootsi, Norrasse ja Soome oktoobris 1993
V-10	22	SWE ROAD MAINTENANCE Teede korrashoid Rootsis. Liiklusohutus, avariiremont, teemõõteseadmed, kruusateede korrashoid, tolmutõrje ja pindamine, asfaltkatete remont, teede märgistamine, teepeenarde ja kraavide korrashoid, sildade remont	V-16	13	1) HYVILLÄ TEILLÄ Headel teedel. Soome Teedeameti tellimisel valmistatud mittemidagiütlev reklaamfilm headest Soome teedest
V-11	8	AURASTYÖN TEHOSTAMINEN SIVUAURAN AVULLA (1987) Sahkamistöõde tõhustamine külgsaha abil. Külgsaha praktilisusest lume sahkamisel		8	2) TIEREKISTERI Teeregister. Mis on teeregister, miks on see vajalik ja milliseid andmeid võib leida Soome teeregistrist
V-12	8	AIKUISEN TIE ON AVAIN (1992) Täiskasvanute tee on lahti. Reklaamfilm Jalasjärve (Soome) Täiskasvanute Ametikoolituskeskuse tegevusest		9	3) LIIKENTEEN AUTOMAATTINEN MITTAUS Automaatselt toimiv liiklusloendus. Milliseid andmeid teele paigutatud anduritest (automaatne liiklusloendus) liikluse kohta saadakse ja milleks neid kasutatakse
V-11	11	LIIKENTEENOHJAAJA (1992) Liikluse reguleerija. Liikluse reguleerija		8	4) NOPEUSRAJOITUKSET Kiiruspiirangud. Milleks on vajalikud kiiruspiirangud, millised on kiiruse ületamise tagajärjed, milliseid andmeid liikluse kohta annab automaatne liiklusloendus

Filmid vaatas läbi ja ütles oma arvamuse JÜRI VALTNA

Kroonika

TEEDEDIREKTORID EUROOPAST TALLINNAS

30. novembril ja 1. detsembril 1994 said Tallinnas kokku kümne Euroopa maanteeameti esindajad. Prantslaste initsiatiivil organiseeritud Ida-Euroopa maade (kaasa arvatud endise NSV Liidu iseseisvunud vabariigid) "maanteeametite direktorite klubi" kokkusaamine oli järjekorras juba neljas. Eelmised toimusid Ungaris, Rumeenias ja Poolas.

Peale korraldajate - Eesti ja Prantsusmaa - võtsid seekordset kohtumisest osa Läti, Leedu, Ukraina, Poola, Ungari, Rumeenia, Armeenia ja Kasahstani esindajad.

Kohtumise peaesmärgiks oli analüüsida turumajandusele ülemineku probleeme ja vahetada kogemusi. Nagu tavaks, tegid põhiettekanded korraldajad. Eesti pool rääkis oma teede arengu programmist, VIA BALTICA projektist,

pindamistehnoloogiast, põlevkivituha kasutamisest teedeehituses, liiklusohutuse olukorrast ja NYBIT-i bituumeni ning emulsioonide kasutamisevõimalustest. Prantslaste poolt kõneles nende peadirektor Christian Leyrit Euroopa Liidust ja selle transpordipoliitikast ning Teedeameti Euroopa suhete osakonna juhataja Karine Bussone sellest, millised võimalused on Ida-Euroopa maade teedemajandusel saada Euroopa Liidult ja rahvusvahelistelt pankadelt rahalist abi. Pool päeva kulus ekskursioonile Kohilasse, kus tutvuti teehöövliite valmistamisega AS Corbex Engineering tehases. Järgmine kokkusaamine on 1995. a. Armeenias. Kohtumise sponsorid olid AS Corbex Engineering, AS NYBIT ja SISU Eesti esindus.

JAAK PERKER

44 50 69
TELEFON TALLINNAS
FAKS
63 95 351
**TEHNO-
KESKUSE**

Tehnokeskuse laboratooriumi kaastöötajad

laboratoorium tegeleb teedeehitusmaterjalide ja teetööde kvaliteedi kontrolliga. Tänu koostöösidemetele nii Eesti kui ka välismaa uurimisasutuste ja laboratooriumidega on võimalik meilt tellida ka uurimistöid ning Põhjamaades tehtavaid katseid. Meie hinnad on soodsad, mistõttu jõuame alati kokkuleppele. Tehnokeskuse laboratooriumis on võimalik lasta teha järgmisi katseid:

A. NAFTA- JA PÕLEVKIVIBITUUMENID

1. PENETRATSIOON
2. TINGVISKOOSUS
3. PEHMENEMISTEMPERAATUUR
4. VENIVUS
5. MURDUMISTEMPERAATUUR
6. LEEKPUNKT
7. KAALUKADU PÄRAST KUUMUTAMIST
8. VEES LAHUSTUVATE ÜHENDITE SISALDUS
9. LAHUSTUVUS TOLUEENIS
10. MEHAANILISTE OSISTE SISALDUS
11. TUHASISALDUS
12. VEESISALDUS
13. TIHEDUS

B. ASFALTBETON JA ASFALTBETONSEGUD NING FILLER

1. TEEKATTEST VÄLJARAIETE VÕTMINE
2. VÄLJARAIETE KATSETAMINE
  - erimass
  - mahumass
  - mahuline veeimavus
  - tihendustegur
  - mineraalosa terastikuline koostis
  - bituumenisisaldus
3. KUUMAST, SOOJAST JA KÜLMAST ASFALTBETONSEGUST PROOVIKEHADE VORMIMINE NING KATSETAMINE
  - erimass
  - mahumass
  - mahuline veeimavus
  - survetugevused erinevatel temperatuuridel
  - veekindlustegur
  - mineraalosa terastikuline koostis
  - bituumenisisaldus
  - ilmastikukindlus (pikaajaline veeimavus ja külmakindlus)
  - külma asfaltbetoonsegu klompvus

4. ASFALTBETONSEGUDE PROJEKTEERIMINE
5. AKTIVEERITUD JA AKTIVEERIMATA FILLERI KATSETAMINE

- erimass
- mahumass
- terastikuline koostis
- mahuline poorsus
- bituumeni ja filleri segust proovikehade mahupaisumine
- bituumeni ja filleri segust proovikehade veekindlustegur
- bituumenimahtuvus
- vees lahustuvate ühendite sisaldus
- niiskus
- vaba lubja sisaldus

6. METÜLEENKLORIIDI DESTILLEERIMINE

C. TSEMENT JA TSEMENTBETON

1. TSEMENDI KVALITEEDI HINDAMINE
2. BETONSEGU TÕDELDAVUSE JA ÕHUSISALDUSE MÄÄRAMINE, KÜLMAKINDLUS JA SURVETUGEVUS SEGUDE PROJEKTEERIMISEKS JA KVALITEEDI KONTROLLIKS

D. KILLUSTIK, KRUS, KRUS KILLUSTIK, LIIV JA PINNAS

- lõimis GOST-i ja Põhjamaades kasutatavate sõeltega
- savi- ja tolmusisaldus uhtumisel
- puistemahumass
- nõeljate ja lestjate terade sisaldus
- purustatud terade sisaldus
- kruusaterade petrograafiline koostis
- kuluvus riiultrumlis
- terade purunevus surumisel silindris
- külmakindlus
- veeimavus
- orgaanika sisaldus kolorimeetriliselt
- erimassi ja mahumassi määramine
- liiva filtreerimistegur
- liiva maksimaalne standardne tihedus
- pinnase plastsuspiirid

Meie spetsialistid Teie teenistuses:

ALLAR KAUGE - testide ja uurimisosakonna juhataja
 MAANO KOPPEL - uurimisosakonna peaspetsialist
 AADU SEDMAN - peageoloog
 EDA LEPP - insener-tehnoloog
 MILVI RITSLAID - insener-tehnoloog
 AIDA JALAKAS - insener-geoloog
 LEILI TAMMJÕE - tehnik-laborant
 MAIT MILL - tehnik-laborant
 RIINA RAND - laborant
 AIME MÕTTUS - laborant